

בית תפארת

ליקוט מחזרות רבותינו הק' לבית זוועהיל וזלאטשוב זיע"א

עטרת תפארת

ד"ת מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בפרשתו (במדבר כג, ז) 'וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהרדי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל'. יש לדקדק, שני לשונות מצינו כאן, כי פתח בלשון 'ארה' וסיים בלשון 'זעמה', וכן מצינו שנקט בתחלה שם 'יעקב' ואחר כך 'ישראל'. וברש"י פירש, 'ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל' - בשני שמותיהם אמר לו לקללם, שמוא אחד מהם אינו מובהק.

והנה על זה השיב בלעם לבלק הטעם שאינו יכול לעשות כרצונו, 'מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה''. וגם כאן יש לדקדק על שינוי הלשונות אשר בתחלה תפס לשון 'קבה', ולבסוף תפס לשון 'זעם'. ועוד המשיך בלעם לומר 'כי מראש צדים אראנו' (שם, פסוק ט), ופירש"י, אני מסתכל בראשיתם ובתחלת דרשיהם, ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י אבות ואמהות.

ביקש בלק לקלל את ישראל הן בשם 'הוי"ה' והם בשם 'א"ל'

בבני יששכר דרש, דהנה שם האבות הק', אברהם יצחק ויעקב עולים במנין י"ג, וכמו כן אף שמות האמהות, שרה רבקה רחל ולאה - עולים גם כן י"ג, ונמצאו שניהם עולים כ"ז במנין שם הוי"ה. אך הנה כאשר נחשב במנין שמות אף את שם 'ישראל' דיעקב אבינו, יעלה הכל מנין ל"א, במנין א"ל.

ועל פי זה יתבאר מה שפירש רש"י על 'לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל' - 'בשני שמותיהם אמר לו לקללם, שמוא אחד מהם אינו מובהק', כי לא ידע בלעם אם יש לו לחשב רק את שמות האבות והאמהות גרידא שעולים במנין כ"ז - שם הוי"ה, או שצריך הוא לחשב אף את מנין השם 'ישראל', ויהיה הכל עולה במנין ל"א - שם א"ל.

וזהו מה שהשיב לו בלעם, 'מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'', כי לא יכל לקלל את בני ישראל, מחמת שהם בשם 'א"ל' - שזהו במנין ל"א - 'לא קבה אל' - לא נתן ה' רשות לקלל, והן בבשם 'הוי"ה' במנין כ"ז - 'לא זעם הוי"ה' - לא היה בחינת 'זעם' לעילא. ועל כן לא היתה לו שום אפשר להחיל קללה על בני ישראל.

ביקש בלק להפוך את ימי הרחמים לדין, ובלעם הפך את ימי הדין לרחמים

והנה בחתם סופר (תורת משה, סוף פרשת בלק) דרש משמיה דבעל ה'חסד לאברהם' על הכתוב (שם, פסוק יא) 'ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב אויבי לקחתני והנה ברכת ברכך', כי הנה בשנה פשוטה יש שג"ד ימים, ומהם יש רכ"ב ימים שהם ימי דין - שאומרים בהם תחנון, ומנגד איכא קל"ב ימים שהם ימי רחמים, שאין אומרים בהם תחנון. ועל זה ביקש בלק לשנות אף את קל"ב הימים הללו ולהפכן לימי דין, וכ"ב ימים ינחם כמו שהם.

אבל הקב"ה היפך הקללה לברכה, וזהו שאמר בלק 'לקב אויבי לקחתני', כי אני

תפארת רבותינו

ד"ת מרבותינו נבג"מ

תורת מוהר"ש

וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב (כ"ה, א). ויש לדקדק הלשון ויחל מהו פירושו הול"ל ויזנו, ומה שייך התחלה או גמר, אם חטאו חטאו, ואם לא לא.

העניין, כי בלעם ניבא על ישראל מימות המשיח שיפלו לפניהם השונאים ומלכות ישראל תתרומם, וכמו שפירש"י ז"ל: והאביד שריד מעיר (כד, יט), ועל מלך המשיח אומר כן, שנאמר בו וירד מים עד ים (תהילים עב, ח), ולא יהיה שריד לבית עשו (עובדיה א, יח).

והנה ידוע, שהקב"ה אמר (דברים ב, ט) אל תצר את מואב, שיש שתי פרידות טובות להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית (ב"ק לח:), שעל ידן השתלשל גאולת ישראל, הוא מלך המשיח. וישראל היו אז במעלה גדולה להוציא ניצוצות קדושות, וכמו שפי' האוה"ח הק' בפ' תצא (דברים כא, יא) בענין יפת תאר, שאנשי המלחמה היו צדיקים, כי מי שיש בידו עבירה קטנה היה חוזר מהמלחמה (סוטה מד), והחשק ביפ"ת היה מחמת נצוצות קדושות שנשבו. לכן אמר ויחל, שהיא אהבה מחוללת שלא היתה כוונתם רק קצת זנות, שע"ז יוכלו להוציא הניצוץ הקדוש של מלך המשיח, וזה 'וישב ישראל בשיטים', ישראל, מדרגת צדיקים, התיישבו, שע"י שיטים יציאו ממואב בלעו מגלות, והעם מדריגה פחותה, התחילו לזנות בתאוות הבהמיות והיה מה שהיה. מפני שלדבר כזה צריכים צדיק גדול ושיעשה בקדושה לשם שמים, כיהודה ותמר, וגם לא היה אז הזמן ראוי, ובעת רצון הבורא נזכה בקרוב ובא לציון גואל.

יקרא דמלכא

מה שהרווחנו בפרשה זו למרות שהמגפה עלתה לסכום של כ"ד אלף אמנם נתגלה בנבואה מה שעתיד להיות באחרית הימים בימות המשיח ותחיית המתים שהם תכלית הבריאה עין לא ראתה. וידוע עפ"י מאמר המגיד ממעזריטש זי"ע, כי כשיש למלך אוצרות מלכים ומפחד משודדים אז מטמין אותם במקום אשפה וזבל שלא יעלה על דעת אדם ששם גנוזים, כמו שבא בתורה ענין לוט וענין תמר שמזה השתלשלות אורו של משיח ומרומז בפסוק (בראשית א, ב) והארץ היתה תוהו ובוהו וגו' ורוח אלהים מרחפת, זה רוחו

המשך - תפארת רבותינו

של מלך המשיח (ב"ר ב, ד), שבזמן תוהו ובוהו של ארציות מתנוצצ אורו של משיח, וכן מעשה תמר בזמן תוהו ובוהו-צרת יעקב ובניו. וזה ויחל העם לזנות, שלהוציא נ"ק אין העם שהם הערב רב (עי' זוה"ק ח"ג רל"ז) מסוגלים לכך, אלא זה הענין נעשית דוקא ע"י גדולים כדי שיתגלה קידוש השם כמו ביציאת מצרים שנפל פחד על כל העמים.

וכן יהי' לעתיד שיתקבצו העמים להרע לישראל ח"ו לגרשם מן הארץ ולכלותם מהעולם והפריצות יתגבר מחמת עצת בלעם באחרית הימים, וכעס של מעלה לא יתעורר ויתקיים יאכל גוים צרי וכולם יפלו. וזה מש"כ נופל וגלוי עינים, שהנפילה בהתגלות לעיני כל ישראל.

כי בלעם זה לעומת זה שהי' מתפאר ויודע דעת עליון להפך דעת דקדושה וגם מתנגד לשכל אנושי שלא להתבייש לילך יחף ידים ורגלים ורוב גופו כחיות השדה, אם לא שיש בזה נקמה ולקחת השכל שלא ירגישו בבשתם וענשם, ובכל זאת ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך (דברים כג, ו), כפירש"י (כג, ד) להראות גודל חיבתם, וכתוב (כב, כ) ואך את הדבר, ואיתא בבעל הטורים, לא לברך כולם או לקלל כולם כרצון בלעם, אלא אך לברך ישראל ולקלל האומות, הפך דימוקריטיא, ובזה סותמים פתחון פיהם של אומות העולם מפני שפרצו גדרות הצניעות ע"י נביאים ואחריות פירצה עליהם, וכל הכעס יתבטל מעל ישראל ויחול על אומות העולם כמו שהיתה אז למען דעת צדקות ה' (מיכה ו, ה) וסתימת פתחון פה של אוה"ע, כמו בחי' והנחש הי' ערום, (בראשית ג, א).

ויודע דעת עליון. איתא (ברכות ז). שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקב"ה כועס בה. ואמרו (שם) בשעה שמלכי אומות העולם מניחים כתריהם ומשתחווים לשמש מיד כועס הקב"ה. והי' לו להקב"ה לכעוס ובחר כביכול במקום לכעוס לדבר עם בלעם לטובת ישראל להראות גודל חבתם אליהם. וזה למען דעת צדקות ה' (מיכה ו, ה) ועיי"ש בגמ'.

(תש"ל)

תפארת לעושיה

ממשנתם הטוהרה של רבותינו הק'

הנאות מעוה"ז מנכה מעוה"ב

שני אנשים יוצאים מהבנק, אחד נראה יוצא בלי כסף ואחד נראה יוצא עם הרבה כסף, אנשים נוטים לחשוב שזה שיוצא בלי כסף באמת אין לו וזה שיוצא עם כספו בידו כנראה שהוא עשיר, אולם הדעת נותנת שזה שיוצא עם כסף יש לו הרבה הוצאות וחובות והוציא בשביל כך מעותיו, משא"כ האחר בא להפקיד כסף וכספו מונח לו בשלום ובשלימות בבנק.

כך, אדם שיש לו הרבה צמון וכבוד יכול להיות שאוכל הוא את כל זכויותיו שיש לו בעוה"ב, משא"כ מי שאין לו כלום בעוה"ז זכויותיו ושכרו מונחים להם בשלימות לעוה"ב בג"ע.

(רבינו מזהר"ש)

המשך - עטרת תפארת

ביקשתי ממך 'לקוב אויב' - לשנות את קל"ב ימי הרחמים ולהפך לדין, אך אתה לא רק שלא עשית זאת, אלא כי 'והנה ברכת בריך' - שאף את 'רב"ב' ימי הדין - הפכת גם כן לרחמים.

לא רק שלא עלה ביד בלעם לקלל, אלא שהוסיף עליהם ברכה ושפע

ולוסיף על כל הנזכר, (מובא בבני יששכר (בסל"ו, מאמר ד, קו) על פי סוד אותיות מנצפ"ך - סופי האותיות, ידוע כי הם עולים הכל במנין ד"פ, שהם מורים על הגבורות כידוע ליודעי ח"ן, והנה כאשר נחלק אותם לחמשה, יעלו חמשתם במנין נ"ו, אשר חמשה נ"ו' אלו מרומזים בכתוב 'ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו' - שתיבות 'אלוקינו, עלינו, ידינו, עלינו, ידינו' - מסתיימים ב'נ"ו'. והנה מנין אות נ"ו עם הכולל עולה במנין נ"ז, שהוא במנין צידוף שם א"ל ושם הוי"ה, שזהו במנין ז"ן.

ובזה יתבאר כי כאשר לא הצליח בלעם לקלל את בני ישראל, כאשר אמר 'מה אקב לא קבה אל, ומה אועם לא זעם ה' - היינו שלא הצליח לקללם לא בשם הוי"ה ולא בשם ל"א, אשר הם עולים במנין נ"ז - הרי שזהו הפך לברכה, כמרומז בכתוב 'אל ה' ויאר לנו' - היינו שמנין 'אל' ו'הוי"ה' יחד האירו לבחינת נ"ז, אשר עם הכולל זהו בבחינת נ"ז המסוגל לפרנסה.

ובזה יש להמתיק מה שהבאנו ממרנא החתם סופר על הכתוב 'ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב אויבי לקחתני והנה ברכת בריך', כי רצה בלק שיהפוך בלעם את קל"ב ימי הרחמים לדין, והוא הפך את רב"ב ימי הדין לרחמים. כי בזכות האהדה של שם נ"ז - המורה על פרנסה ושפע, נתברכו כל ימות השנה, וכל ימי הדין הפכו לרחמים.

ונסיים באמרתו של זק"ה מהר"ם מזלאטשוב זיע"א, על הכתוב (במדבר כג, ב) 'הנה בריך לקחתי וברך ולא אשיבנה', כי כאשר ראה בלעם שאינו יכול לבלות את בני ישראל, מחמת שהם אדוקים בשדישהם, על בן בקש לקשרם למעלה מאוד עם השורש, ואז כאשר פילס באחת - יוכל לגבור עליהם חלילה. על זה אמר הכתוב 'וברך ולא אשיבנה' - כי העליה שהעלה אותם בלעם נותרה כפי שהיה.

יעזור השי"ת שנזכה לבחינת מ'ראש צורים אראנו', שכאשר נאחזים בדרבי אבות זוכים לכל הברכות, ולכל מילי דמיטב, עדי נזכה לגאולה השלמה, במהרה בימינו, אמן.

(מתוך דא"ח בסעודה שלישית פר' בלק תשפ"ב)

מזלא טבא וגדיא יאה

הרה"צ חיים מרדכי רוזנבוים שליט"א
לאירוסי הבן

הבה"ח אשר קניגספור הי"ו
לאירוסי

לעידכוני שמחות בקול זוועהיל
במס' 077-2291697 שלוחה 8

יו"ל ע"י מכון ספרי בית זוועהיל

רח' שמואל הנביא 73 (פינת יחזקאל) ירושלים msbz1020@gmail.com